

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Govor slovenskega poslanca g Viljema Pfeiferja

17. seji državnega zbora dne 26. novembra 1879
v glavni debati o zakonu zoper govejo kugo.

(Po stenografskem zapisniku.)

„Visoka zbornica! Kdor pozna uničujoče učinke, katere je prouzročila goveja kuga v naši carjevini nekaj let sem, kdor more razmotriti velike izgube, katere so zadele vsled kuge naše kmetijstvo, ta me bode oprostil, da poprimem besedo, kot zastopnik kmetijskih krogov v tej tolikanj važnej zadevi.

„Ker nij, kakor znano, zoper to bolezen nobenega leka, morajo se v prvi vrsti uvesti stroge redarstvene naredbe, ka se na jedni strani zabrani zatrosenje te bolezni po deželi, na drugi strani pa da se razširjenje uže za trošene kuge obmeji; tudi predloženi zakon obsega energične določbe v obrambo in zatrenje goveje kuge; da se bodo pak mogle v slučaju nevarnosti uspešno izvesti, v to je treba, da prebivalstvo podpira oblastni, kar se pa ne zgodi zmirom.

„Ne spuščajoč se gledé tega v široka razpravljanja, kdo je tega kriv, hočem samo nekaj navesti, kar mi je znano iz dnevnih novin ter izjavljenj iz ónih okrajev, kjer razbaja zdaj óna strahovita azijska kazen.

„Prebivalstvo nij dosti poučeno o goveji kugi; óno ne pojmi, ni kako hitro se nalezee, niti ne razume uradnih naredeb v zatrenje goveje kuge; osobito ne more razumeti, čemu da se goveda davi.

„To se lahko tolmači; navadne bolezni mej domačimi živalmi niso tolikanj nevarne; ako kje nastane kakšna taka kuga, kakor vrančni prisad ali bolezen na jetrah, pogine samo nekaj goved, a ne vse. Po teh skusnjah razsojajo ljudje tudi govejo kugo, katero stavijo z družimi govejimi boleznimi v jedno vrsto.

„Kjer se še nij nigdar prikazala, tam je, ume se, niti ne poznajo, niti jo prav razsojajo; ali tudi tam, kjer jo je zdanj rod dozivel, se ljudje spominjajo, da se je goved pobijalo samo v nekaterih krajih; škodljivosti goveje kuge ne vidijo, ker je oblastni preje uže ukazala svoje naredbe, predno je vsa vaška goved poginila.

„Pouka manjka; uradna objavljenja in naredbe ga nímajo, óne obsegajo v lapidarnem stilu samo naredbe za zatrenje goveje kuge, njeno bitstvenost in nevarnost pa bi moral vsakuo ob sebi poznati. Da pa se bode izvrševanje zakona zoper govejo kugo olajšalo in občna blagost pospeševala, mora se skrbeti, da se ljudstvo pouči. To bi izvršno pospeševalo, ako bi se mej ljudstvo razdeljevalo podučne brošure; te brošure naj bi bile tako sestavljene, da jih bode razumel tudi prostak, obsegale naj bi statističke številke o izgubi go-

vedi v ónih okrajih avstro-ogerske carevine, kjer je kuga uže razsajala, nadalje naj bi obsegale razumljiv opis o bitstvu, o zanesenji goveje kuge, kakor tudi bitstvene določbe zakona zoper govejo kugo in kazenske določbe.

„Prebivalstvo, po tem potu o bitstvu in posledicah kuge poučeno, bi uradne naredbe podpiralo, namesto da je njim nasproti malomarno, kakor se čisto zgodi; mlajši rod rad čita, samo denarja neče nikdo za berilo izdati. In óni ljudje, ki so kaj čitali, imponirajo nekoliko v svojih krogih; jednemu iz svoje srede ljudje čisto več zaupajo nego kakej uradni osobi; s takimi kmetijskimi posredovalci se po želji lahko pospešuje razumljenje za stvar, za to naj bi vlada take brošure razdeljevala zastoj mej prebivalstvo ob početku goveje kuge. S tem bi morebiti več koristila nego s mnogokaterim premiranjem in subvencioniranjem, iz katerega se kupujejo biki, ki več stanejo nego take brošure.

„Jednega odnošaja moram tukaj omeniti, kateri prča, kako nepraktično in samo od zelene mize postopajo nekatera okrajna glavarstva v ónih slovenskih okrajih, kjer deloma še vlada goveja kuga; umeje se, da morajo ob času goveje kuge političke oblastni večja naznanila izdajati na prebivalstvo o vedenji, v predpisih za okužene okraje, okraje, ki meje na óni ki je okužen, o kaznih, o skrčenji prometa itd.

(Konec prih.)

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 29. nov. [Izv. dop.]

a. Postava o zabranjenji in odpravljenji živinske kuge se uže več dni obravnava v poslanski zbornici. Dosle so se je gališki in dunajski poslanci najbolj branili, prvi, ker bode v prihodnje uvažanje živine iz Rusije in Rumunije zabranjeno in vsled tega pomanjkovalo živinskega narastaja v Galiciji, drugi, ker se boje podražanja mesa za Dunajčane. Gališki poslanci so se končno udali in pri trdili postavi, dunajski pa so te dni še hudo rogovihili — brez uspeha. Debate udeležila sta se tudi slovenska poslanca Pfeifer in dr. Vošnjak. Predlog Pfeiferjev, da se morajo uradna naznanila razglašati v vseh deželnih jezicih, bil je sprejet. Vladni zastopnik je sicer ugovarjal temu predlogu, da je nepotreben, ker se mora vendar toliko v vlado zaupati, da bode tudi brez postavne odločbe to storila; a dr. Vošnjak je kazal na prihodbe v ptujskem okraji, kjer so se letos naznanila samo v nemškem jeziku razglasila. Avstrijska vlada se včasih malo briga za ravnopravnost narodov in najbolje je, da se izrečno pove v postavi, kar je treba, ne pa, da se prepušča samovoljnosti uradov.

Potem je bila obširna debata zaradi

stroškov, katere imajo po selaj veljavnej postavi od l. 1868. in tudi po noveji postavi plačati nekaj država, nekaj dežele in občine. Država namreč plačuje stroške za straže ob državnih mejah, za komisije, za pobito živino itd., dežela pa za straže ob deželnih mejah in ob kordonskih okrajih v deželah samih.

Dunajevski je nasvetoval, da tudi te poslednje stroške naj država prevzame, ker je zabranjenje živinske kuge državna stvar in dolžnost. Iz tega pa sledi, pravi, da se morajo vse priprave zoper govejo kugo plačati iz državnih dohodkov. Nadalje, ako zbornica odloči, da mora določene troškove zoper govejo kugo nositi posamna dežela, je to protiustavno, ker te troškove bode morala dežela sprejeti v deželni budget. Tega stavka jim ne bode državni zbor kontroliral, ker nímajo pravice.

Ta predlog Dunajevskega je z gorkimi besedami podpiral dr. Vošnjak, dokazavši, da posebno Kranjska veliko trpi od živinske kuge, katera se v deželo zatrosi iz bližnje Turčije. Tedaj mora Kranjska ne samo, da ima hudo škodo po izgubi živine, še tudi za celo državo stroške nositi, ker zabranjuje zatrosenje kuge v sosednje dežele. Dr. Vošnjak je tudi poudarjal, da dežela zaradi teh stroškov ne bode bolj zanimala se za to, da se izvéde ta zakon, in sicer za to ne, ker nímajo dežela nikakršne pravice vtikati se v posamne naredbe zoper govejo kugo, kajti te naredbe niso deželne, nego državne zadeve. (Ves govor dr. Vošnjakov priobčimo v prihodnjic. Ur.)

Glasovalo se je o tem predlogu po imenih, a nij bil sprejet, ker je zanj glasovalo samo 136 poslancev (celi poljski in češki klub in zastopniki južnih dežel), proti pa 148) večina ustavovercev, in zraven njih konservativni poslanci iz Štajerskega, Avstrijskega in Tirolskega). Ostane tedaj, kar troške zadene, pri sedanjih odločbah. Sicer pa bi malo pomagalo, ko bi predlog Dunajevskega tudi sprejet bil v poslanski zbornici, ker je vlada bila proti njemu, bi tedaj v gospodski zbornici bil gotovo ovržen.

V ponedeljek se začne razprava o vojaški postavi. Potrebni dveh tretjin vlada ne bode na noge spravila, pa se s tem tolaži, da bode gospodska zbornica sklepila drugače, kakor poslaniška, to je po vladnem predlogu in da, če potem postavni načrt spet pride v poslaniško zbornico nazaj, se tudi tu najde potrebna večina.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. decembra.

V državnem zboru se je danes pričela debata o vojaški postavi; „fortschrittler-

ske" nemške novine grozé, da bode velika go-
vorniška borba. To jim radi verjamemo, kajti
mi se spominjamo, da centralisti so tudi v
minolejši sesiji državnega zbora z govori popla-
vili zbornico, za to pa niso imeli časa msliti
na koristi avstrijskega prebivalstva.

Budgetni odsek je v seji 28. nov.
dovolil 146.000 gl. za ministerski in 50.000 gl.
za dispozicijski svet. — Referent odseka je
predložil dohodke in stroške oficijalnih listov.
Poslanec Neuwirth omenja, da so prejšnja leta
dohodki bili vedno jednaki stroškom za te liste,
a zdaj so se razmere zboljšale vendar se mu
zdi čisti dohodek 21.000 gl. premajhen z
ozirom na beneficije (predprave), ki jih ti
listi uživajo. Te beneficije so osvobojenje od
koleka, brezplačno dobivanje telegramov in
dober zaslužek od inseratov. Neuwirth želi, da
bi vlada natančnejši proračun uradnega časo-
pisja predložila. — Zeithammer graja politični
oddelek uradnih listov in da politični oddelek
preveč stane. Grof Clam mu pritruje. Neu-
wirth in Wolfrum pa menita, da je vladi po-
litični del potreben posebno v glavnih mestih
v kronovinah. Dr. Vošnjak pravi, da je pred-
loženi račun nepopolen. — Minister grof Taaffe
prosi odloka, da bode mogel na vse te pri-
tožbe odgovoriti. Politični del pravi, da vlada
potrebuje, ker časopisje je velesila in tudi
vlada ga mora upotrebljevati, da svoje nazore
brani. Zato ta del najbrže ne more odpustiti.
V družih zadevah bode pa morda mogoče mar-
sikaj premeniti; zdaj so listi v najem oddani
in od njih se najemščina dobiva. — Zeitham-
mer meni, da bode vlada uže drugje dobila
priložnost braniti se, ker ti oficijalni listi za to
itak niso sposobni. — Neuwirthov predlog se
sprejme. — Za višji računsko kancelijo pred-
laga referent Fanderlik 155.300 gl., v kate-
rej svoti je všteto 10.000 gold. redne plače,
2000 gold. dostavne priklade in 10.000 gold.
funkcijske priklade grafu Auerspergu. Poslanec
Heilsberg misli, da dostavna priklada ne gre
predsedniku. Minister Chertek mu ugovarja in
misli, da se stvar ne sme iz budgetnega, nego
iz državnega stališča presoditi. — Jireček
predlaga, naj se predsednikove funkcijske pri-
klade znižajo na 8000 gold. Heilsberg misli,
da če bo šlo na dalje po tem principu, kot
zdaj, bo pri pogostem menjanju ministrov bud-
get jako narastel.

Iz liberalnega kluba centralistov
bode več poslancev izstopilo zavoljo sklepa o
vojneji postavi, mej njimi baron Žvegelj, po-
slanec kranjskega velikega posestva.

Gospodska zbornica je imela dve
seji v petek in soboto. Vršile so se v tudi
volitve v odsek za bosensko predlogo in bud-
getno komisijo. Centralisti imajo v obeh odse-
kih večino.

Avstrijske kupčijske in colne obrav-
nave z Nemčijo so se naenkrat prenehale, in
avstro-ogerski poslanci so prišli s praznimi
rokami nazaj na Dunaj. Kje je tedaj toliko
hvalisano nemško prijateljstvo, kje avstrijsko
nemška zveza? Nemci bi radi rabili Avstrijo
za tnalno, da bi po njej udrihali in na njej
kovali svoje gospodarstveno razvijanje.

Češki klub bode po vojneji debati ob-
javil óno spomenico, katero so izročili cesarju.
Kakor se čuje, óno nij istinit obseg te spo-
menice, kar je pred kratkim objavil neki tirolski
tist list, ter smo tudi mi tisto ponatisnili. Spo-
menica baje obsega samo take zahteve, ki se
morejo izvršiti po administrativnem potu brez
dovoljenja državnega zbora. Sicer bomo
zvedeli vse natanko iz originala, kadar se bode
objavil.

Dunajski nemški list, ki rad senzacijo dela
s svojimi novostimi, je pisal ón teden, da vlada
misli vpeljati po Avstriji **črno vojsko**. Na
tem nij ni trohice resničnega.

Peštanska zbornica je sprejela v pe-
tek zakon gledé nabiranja vojaških novincev
za leto 1880 in tako tudi zakon o upravi
Bosne in Hercegovine, oba zakona sta bila
sprejeta v tretjem branji. Nadalje je bil spre-
jet zakon glede odprave colnega izključenja
mesta Brodi, zakon o odpravi pet malih slo-
bodnih luk, zakon o priklopljenji Istre in Dal-
macije k skupnemu colinarstvu.

Za civilno upravo **Bosne** in Hercego-
vine ne bo treba nič plačati iz avstrijske dr-
žavne blagajne, ker bodo pokrili vse stroške
dohodki novookupiranih dežel.

Vnanje države.

V **francoske** zbornici pride budget
meseca decembra na dnevni red. Francozki
davki v prvih desetih mesecih letošnjega leta
presejajo 123 milijonov vladni proračun. Ras
redka prikazen v sedanji Evropi.

Italijanski ministerski predsednik
je razposlal na vse italijanske zastopnike pri
tujih vladah pismo, v katerem objavlja nastop
novega ministerstva in poučarja, da Italija
želi z vsemi državami v miru živeti.

Nemški „Reichsanzeiger“ naznanja, da
je nemški zvezni svet dovolil, da se izjemno
obsadno stanje v Berlinu podaljša še za eno
leto. „Pobožna“ država se boji socialistov.

V Berlin sta prišla dne 28. o. m. **dan-
ski** kralj in kraljica.

Dopisi.

Iz Ljubljane 1. dec. [Izv. dop.]

(Naš cesar in — ruska beseda.) V
ruskih novinah čitamo, da je naš avstrijski
cesar Fran Josip I. ondan ruskega car-
jeviča naslednika na Dunaji pri slovesnem
sprejemu na kolodvoru na obe lici poljubivši
ga po ruski pozdravil rekoč: „Zdravje vam
želim, vaša visokost“ („Здравья желаю, ваше
высочество.“).

Mi to navidezno malost zaradi tega po-
sešno naglašamo, ker so pri nas do najnovej-
ših časov ali do današnjega dneva naši biro-
kratje in drugi protivniki narodnega rodo-
ljubja po Slovenskem nas vsacega kot „pan-
slavističnega rovarja“ in „državi sovražnega“,
nevarnega človeka denuncirali, kdor je le
ruska pismena brati učil se. Cesarjev rusk
govor naglašamo ónim nemškim profesorjem,
na gimnazijih po slovenskeji zemlji, ki so naše
mladeniče preganjali in kaznovali uže zaradi
kake ruske pesnice!

Našo mladino smo večkrat uže opominjali,
učiti se ruskega jezika, pravoslavanskega v
zdanjosti. Izgled cesarjev naj jo bodri. Koliko
nas je, ki bi znali došlega ruskega brata po
zdraviti po ruski?

Iz cerkniške okolice 28. nov.

[Izv. dop.] (Kuhnovci na Rakeku.) Tisti
časi jeklenega militarizma so uže za nami, ko
je bil skoraj vsak „pogubljen“, kdor je ostal
„pod mero“ in v tesnih, obupnih glasih, prav
s pravim „vešalskim humorjem“ zapel o sebi:
„Pet čevljev merim, palcev pet Najprvi
stan soldaški stan . . .“, kajti polovico naj-
lepše dobe, najbolj krepkega, produktivnega
života prebil je zašit v železno vojaško suknjo
pod grozečimi palicami. Ne glede na strankar-
sko, protežirano rekrutiranje, nabiranje naj-
boljših krepostij pozabilo se je v tej dolgej
dobi vojaštva ali vsaj zanemarilo na obrt in
poljedelstvo. Čudne prikazni, smešni tipi ro-
dili so se narodu v prejšnjih časih, ko je
vsak Kočevar bil podoficir in pod obradkom
zvezde nosil. Ali zdaj pri noveji splošnej voj-
neji postavi, ko prodira ideja, da je dober,
samosvesten državlján, tudi dober
zanesljiv vojak, je triletna doba prezen-
cije za ljud, posebno za takov, kakeršen je
naš, ako pride v roke veščih, inteligentnih
instructorjev, kakeršni so nekateri zdanji ofi-
cirji, ki so izrastli iz naroda, prava, dobra
šola, kjer si nabere mnogo znanja in izkušenj
za prihodnjo možko dobo. In v treh letih se
ne iznevéri toliko domačemu ognjišču in nje-
govim poslom. Regimentssprache nij več tako

deveta briga za častnika in podčastnika v me-
rodainih krogih, kajti to je jedino mogoče
sreistvo, da se „po uniformiranji“ likajo za
ljudi in vojake! Kolikor boljše je spoštovanje
individualnosti, narojne posebnosti in narodnih
svetinj, toliko večji je red, posluš in navdu-
šenje! Kedor je zadnja leta nekoliko opazoval
vojaško kretanje, perijodične vaje, zборе in
zadnjo mobilizacijo, opazil je, kako hitro,
redno in zavestno se je vse vršilo v najnižje
kroge doli, kajti vse se čuti z enakimi bre-
meni in enakimi dolžnostimi brez razločka
na stan in imenje. Gotovo nij in ne bo na
kvar, nego na korist Avstriji, da se je v vo-
jaštvu toliko sorenbo v narodnem oziru.

V Avstriji je uže tako. Vsak ima tukaj
v slednjem stanu ožio in širo domovino.
Domá srečen, zadovoljen in enakopraven
Slovan, Nemec in Magjar bode pogumen, ne-
ustrašen branitelj ob časih nevarnostij za
skupno Avstrijo, on bode navdušen Avstrijec.
To je prava teorija, vi obrezani politiki!

„O morje, morje!“ klicali so stari iz tu-
line vračajoči se Gerki. „O domovina, sladka
domovina!“ In našim slovenskim fantom, tem
najhrabrejšim avstrijskim vojakom, dal je vra-
čajočim se iz Bosne, kjer so pestili krvoloka
Turka, ki je našim očetom prizadel toliko ne-
sreč, ki je sploh našem rodu kriv, da smo
v obče daleč zaostali — dal je prvi radostni
dušek pogled na naš Trst. Instinkt jim pravi,
da se tukaj pričinja njihova ožja mati-zemlja,
„zemlja slovenska, predraga dežela,“ naj irre-
dentovci tako ali tako sklepajo. „Efinost“
rešila je slovansko čast v Trstu; slava pošt-
rtovalnemu in gibčnemu odboru! Mimogredoč
vprašamo le, kje je o tacihi slučajih ogromno
število slovanskih posameznih odličnjakov, in
pa tista širokoustna „vedno lojalna“ nemška
stranka!? Saj Kuhnovci niso nobenemu ne-
znanci, tujci v Trstu!

Sam g. polkovnik poudarjal je v Ljub-
ljani, da je cela Slovenija napravila triumf
slovensko-kranjskim junakom. In kolikor bliže
srcu Slovenije so bili, toliko večje je bilo ve-
selje, toliko gorkejšje ovacije. Pri sv. Petru,
v Postojni, na Rakeku, v Logatci, in posebno
v Ljubej Borovnici, povsodi se je vse veselilo,
in kolikor mogoče dejanski kazalo radost o
vratitvi junaških domačinov po osvobojenji tužne
Bosne, kamor so po besedah g. polkovnika šli
„soglasno z željo prebivalstva očevine!“

Mene je slučajno pot zanesel na Rakek;
bil sem tukaj priča prisrčnemu pozdravu naših
rojakov. Privrela je množica na kolodvor, od
blizu in daleč. Vlak je tu! „Zdravi, zdravi,
živeli!“ kipeló je iz polnih sočutnih prsi na
vse kraje. To je sprejem lastne krvi svojih
mej drazimi svojimi! G. Pogačnik stopi na
čelu odličnih veljavnih možakov iz Cerknice
in Rakeka h g. polkovniku, pozdravlja ga,
rekoč: „Dobro došli, ovenčani z novo slavo,
v naši ožji in širji domovini, dragej Krajni
in Ljubej Avstriji!“ „S tacimi ljudmi beró se
povsodi lavorike,“ odgovarja ginjen g. polkov-
nik, zahvaljuje se potem v imenu svojih
ljubljenecv vojakov za patrijotični sprejem in
poklonjeni dar. In pomešali smo se, kolikor
je bilo časa, mej drage Kuhnovce vsi povprek.
Čul sem od oficirjev tudi mej soboj dosti go-
vorice, čiste in gladke, v milej nam „regiments-
sprache“; sploh je bilo vedenje na eno stran
prijazno, skoraj „domače“ in na drugo možko
spodobno in ne pretirano veselo! Pri takeji
trumi se lepo strinja napredek z ostro disci-
plino! — Kakor blisk mine odmerjeni čas.

Zvon zazvoni, mašina zažvižga in tisoč pogledov srečuje se v slovo kakor mej starimi znanci: „Srečno, srečno!“ Z Bogom, dragi rojaci, srečni hodite! Prevrženi smo vsi, da boste tam v sredi države na carskem Dunaji delali čast slovenske pokrajini in slovanskemu imenu.

Post scriptum: Prišel mi je v roke telegram, ki so ga 27. nov. rakovski domoljubi poslali slavnostnemu banketu v Ljubljano. Z ozirom na odgovor se mi zdi vreden, da ga prepišem: „Banket 17. peš-polka v Ljubljani. Slava štiti in stebru naše Avstrije! Slava ponosu slovanske Krajine! Slava umnim vodjem! Slava pogumnim vojakom! Vsi vse za svitega cesarja, mili dom in skupno močeno Avstrijo! Domoljubi na Rakeku.“

In uže čez par ur dospel je na ta telegram hvaležen odziv v čistej slovenščini ad verbum: „Domoljubom na Rakeku. Srčna hvala in slava dragim domoljubom na Rakeku. Polkovnik Prieger.“

Hè, gospodje p. t. birokratje, kako je lepo mogoče v svetlih vojaških krogih spoštovati naš jezik in dejanski kazati narodno ravnopravnost!

Post scriptum 2.: Ko sem se z Rakeka zadovoljen in vesel vračal domov, srečevali so me mnogi, ki so si šepetali, da se je na vse strani povpraševalo, niti-li neki velik trg — Planina blizu Cerknice!? Sapienti sat!

Iz Dolenjega Logatca 27. nov. [Izv. dop.] (Kuhnovec v Logatcu.) Vsakemu, ki se je zanimal za posedanje slovanske Bosne, je v živem spominu, kako hrabro in zmagonosno se je bojeval naš junaški pešpolk zoper ljutega sovraga in kako sijajno so naši vrli rojaki rešili čast svoje očevine. Umevno je torej, da je naš narod z nepopisno radostjo sprejel veselo novico o povratu slavnega polka v domovino in težko pričakoval njega prihod.

Pred nekaterimi dnevi je bil napovedan dan in čas, kdaj bode polk prišel v glavno mesto naše dežele, v Ljubljano. Vsi kraji ob železnici, kojim je bila dana prijetna prilika, so v naglici delali priprave, da bi mu izkazali svoje globoko sočutje in svojo hvaležnost.

Tudi Logatec nij zaostal, temuč storil kar je bilo v tem času mogoče. Ob določeni uri, ko zvonec postaje naznani dohod pričakovanega vlaka, bila je tudi uže zbrana velika množica ljudstva. Čim bliže je prihajal vlak tem burneje se je razlegalo veselo mnogoštevilno ukanje iz dolge vrste vóz. G. polkovnik stopi iz svojega voza pred tukajšnjo požarno stražo, ki je bila v dveh vrstah sè zastavo razpostavljena pred vlakom, ga ogovoré, pozdravlja je njega in polk, občinska deputacija Dolenjega Logatca v imenu društva in g. c. k. okrajni glavar Mahkot. Deklica v belem krilu izroči polkovniku na lepej blazinici ležeč lavo-rov venec z lepimi svilenimi belo-modro-rdečimi trakovi, na kojih so bili iz zlatih črk napisani: „Hrabrim rojakom!“, „Slavnemu polku!“, „Občina Dolenji Logatec 1879“. Gospod P. je v imenu občine izročil nad tisoč viržinskih smotek, da se razdelé mej vojake.

Ko je g. polkovnik ginjen od te gotovo nepričakovane ovacije, toplo zahvalil se vsem čestilcem, ter od občine podarjeni venec sprejel, zadoneli so trikratni gromoviti „živio“-klici iz grl navzočnega ljudstva, vojaška godba pa je svirala mej tem časom našo narodno himno „Naprej!“ G. polkovnik ukaže prinesiti pol-

kovni prapor, podarjeni venec se pripne poleg ónega tržaških Slovencev in zopet zadoné krepki živio-klici.

Mimo občne radosti nij manjkalo ginljivih prizorov o tej priliki: oče ali mati sta našla srečno došlega svojega sina in sè solznimi očmi in nepopisnim veseljem ga objemala; bivši vojak „Kuhnovec“ je pozdravljal svoje stare znance v vojaški sukni in marsikatero dekle je po dolgem času s kipečim srcem zagledalo in — poljubilo svojega ljubimca. Žalibog da pri takih prilikah čas hitreje mine kot sicer: kakor bi trenil pretekle so tri četrti ure in lukamatija nam je naznanil, da otide. Vlak se začne gibati, godba čvrsto svira „Lepa naša domovina“ in zopetni krepki „živio“-klici bili so zadnji pozdrav našim vrlim rojakom. — k.

Iz Gradca 27. novembra. [Izviren dopis.] († Vohl.) Nemila smrt je zopet storila konec mlademu življenju slovenskega diaka, pretrgavši mu slednjo slabo nitko, na katerej je vsled daljše hude bolezni komaj še viselo. In proč so vse sile, ki so se še pred letom dnij napenjale do vedno bolj bližajočega se cilja, ter obetale našemu narodu vrlega delavnega sina, starej materi hvaležnega podpornika, kolegom in znancem pa lep izgled; proč so vse nade, vse obljube: mors ultima linea rerum.

Janko Vohl, pravnik četrtega leta, katerega smo včeraj pokopali, rodil se je leta 1855. pri sv. Petru poleg Maribora; njegova mati (oče mu je bil rano umrl), čeravno zelo siromašna, dala ga je, ko je s posebno odliko izvršil ljudsko šolo, bolj po prigovarjanju učiteljev, kateri so talentiranega dečka radi imeli, nego po svoji volji, v bližnji Maribor na gimnazij. Podpore mu nij nič mogla dajati, a spremljala ga je vsigdar in povsodi z najboljšimi željami. Kot gimnazijec se je odlikoval v vseh predmetih, najbolje pa v slovenščini. V skladanji pesnic bil je znamenit diletant; če se ne motim prijavila je „Zora“ nekaj njegovih pesnic. V svojem navdušenju za narodno stvar je bil nekako nagel in buren, in ker svojega navdušenja nij znal vselej tako zakrivati, kakor ga po tedanjej voljenej sistemi očitno kazati nij smel, imel je tu in tam sitnosti, katere so bile tudi jeden izmej uzrokov, da je osmo šolo in maturo rajši v Celovci dovršil.

Leta 1876. je odpotoval na Dunaj, in po prvem pravniškem izpitu za nekaj časa kot privaten učitelj na Moravsko, od koder je menda kal bolezni soboj prinesel; a krepka njegova narava se jej je dalje časa upirala; preteklo poletje je obležal za tuberkulozo, ki je ón dan z njegovim življenjem končala njegove muke. Pokopali smo ga v jamo, od prijateljske strani podarjeno na St. Peterskem pokopališči, kamor ga je malo slovenskih dijakov spremlilo, celó tiho. Dunajske slovenske vseučilišnice pa, posebno člane „Slovenije“, katere družabnik je tudi umrl bil, prosim naj mu ohranijo blag, kolegijalen spomin.

B—n.

Iz Ptujja 24. novembra. [Izv. dopis.] (Dolmač †. Šolstvo.) Pred tednom dnij smo spremili za šolstvo visoko zasluženega moža, g. Dolmača k njegovemu zadnjemu počitku. Maožica gospodov učiteljev iz ormoškega, rogatskega in ptujskega okraja je sè svojo navzočnostjo pokazala, da je pokojnega zelo spoštovala. Umrli je bil Slovenec, učitelj pa iz stare šole. Za teh in enakih uzrokov volja

on v očeh nemškutarskega in prenapetega inšpektorja Rannerja nij nič veljal. Na noge je ta gospodek mnogo zvedenemu možu stopil, kjer je le mogel. Na dan pred pokopom se je g. R. iz Ptujja oddaljil, da mu le nij treba bilo sè sprevedom iti!

Učitelji sè svojim oglednikom nijso posebno zadovoljni. Da je pri njegovem obiskovanju nemška „špraha“ prvo, to se dá uže misliti! Sploh, kar se šolskih rečij tiče, je g. nadzornik R. prenapet; on teria, česar previdni nadzorniki nikdar nijso terjali, niti terjali ne bodo! Pri obilnem pisanju, s katerim so vodstva uže tako preobložena, daje ga jim še več! Sama „forma“, ki néma nič pomena! Pri zadojej učiteljske konferenci v Ptujem je neki g. učitelj predlagal, naj se vsaj jeden zapisnik piše v slovenskem, in jeden v nemškem jeziku, česar do zdaj nij bilo. Imeli smo le nemške zapisnike! Predsedniku seje, g. nadzorniku to nikakor nij bilo po volji! Rekel je, da slovenskega zapisnika vsi ne razumejo (sic!) itd.. — izgovori, kateri so jako čudni, ako pomislimo, da živimo na Slovenskem, in učitelji ptujskega, ormoškega in rogatskega okraja da bi ne razumeli slovenski! Zakaj pa se drugod, na pr. v celjskem (in mnogem drugem) okraji oba zapisnika po slovenski pišeta? Učitelji, posnemajte celjske svoje kolege! Od tedaj, kar nas je g. Lapajne, vodnik učiteljev in središče narodnega življenja v ljutomerskem, ormoškem in ptujskem okraju zapustil, je vse nekako potihnilo! Pa — upajmo, da bode skoro boljše, in da bomo v našem kraju kmalu veselejšo novico slišali.

Domáče stvari

— (G. Jurčič) je uže precej okreval, pa z ozirom na neugodni letni čas ostane še v bolnici sv. Josipa in pred novim letom težko da bi mogel prevzeti uredništvo. Zato prosimo gospode donisnike, naj pisma pošiljajo uredništvu, pa ne pozabijo pristavljati svojih imen, ker uredništvo ne utegne ni ugibati ni poupraševati, čegav je kak rokopis, ki ga morebiti vsako leto enkrat dobi v roke. Če pa pisatelj nij znan, se dopis ne sprejme. To je načelo, ki se ga vsako uredništvo mora držati, kakor smo poudarjali uže večkrat in poslednjič tedaj, ko smo z vsemi drugimi novicami vred priobčili „novinarske zapovedi“, katere o tej priliki z nova prav živo priporočamo vsem gg. dopisnikom.

— (Kuhnovec) so v nedeljo zjutraj ob 7. uri srečno na Dunaj prišli. Na kolodvoru jih je pozdravilo dijaško društvo „Slovenija“ in prapora izročilo venec. Obširneje poročilo pričakujemo. V Gradci je fem. baron Kuhn z velikim sijajnim spremstvom svoj polk pričakoval na kolodvoru, kjer so bili mej mnogobrojnim občinstvom navzoči vsi v Gradci bivajoči Slovenci, zlasti Kranjci. Še nikoli menda „živio!“ Gradčanom nij tako po ušesih bučelo, kakor ta dan. — Našim poročilom o posilavljanji polka v Ljubljani imamo še dodati nekatere drobnosti: z ozirom na obilico gradiva se nam nij čuditi, da nam je sem ter tja kaj ušlo. Deputacija patrijotičnega društva ljubljanskih gospij pod vodstvom prečestite gospé deželne predsednika soproge je pri sprejemu polka pod slavalokom g. polkovniku izročila za pozdrav krasen šopek cvetic; g. polkovnik Prieger je zahvaljeval se poudarjal kako hvaležen mora biti polk društvu gospij. Drugi dan se je gospod polkovnik šel še posebe zahvalit plemenitej gospé Ka-

lini kot predstojnici društva, ki je se svojimi obilnimi darili tako zdatno skrbelo za polk, da je treba bilo še drugim proč dajati, ker polk nij mogel vsega sam porabiti. — Po izročitvi srebrnega venca pod slavolokom je dalje predal g. Schulz v imenu prosto voljne požarne straže lavorov venec z rdečim trakom in čitalnični odbornik g. Stegnar v imenu narodnih društev ljubljanskih iz lavorja in rož spleten venec z belo-modro-rdečim trakom, na katerem je bil napis: „Žvelj junaki domači! Narodna društva ljubljanska. 26. novembra 1879.“ Vrle gospé in gospodičine od oskrbníštva ljudske kuhinje pa so v četrtek večer pred banketom po gospici pl. Lukmannovej g. polkovniku Priegerju s primerim ogovorom tudi izročile lep lavorov venec.

— (Imenovanje.) Sodna praktikanta gg. Toma Cajnkar in Ivan pl. Lehman sta imenovana za avskultanta na Kranjskem

— (Iz kazenskega sodišča.) Tista dva vlaška delavca, o katerih smo o svojem času poročali, da sta znanemu krčmarju Tonetu Mikuliniču pri Matevžetu iz rok iztrgala denarnik in z denarjem popihala, pa uže v Logatci bila ugrabljena, sta pri končnej obravnavi, ki se je vršila ón teden, vse tajila, celó, da sta kdaj bila v Ljubljani. Priče pa so drugače govorile, vsled česar ja je sodišče hudodelstva tatvine kriva spoznalo in obsodilo jednega na devet, drugega na osem mesecev težke uječe. Po prestanej kazni ja bodo tirali preko meje.

— (Državna štipendija) po 252 gl. za medicinarje na graškem vseučilišči sta razpisana. Pravico do teh štipendijev imajo samo v Gradci učeči se medicinarji, ki znajo slovenski, in se z reverzom zavežejo, da bodo po izvršenih naukih pet let praktcirali na Kranjskem in sicer na deželi. Prošnje s potrebnimi spričevali je po dekanatu do konca tega leta poslati kranjskej deželnej vladi.

— (Zaradi goveje kuge.) ki se je prikazala v Podgorji pri Kamniku, je kužni mejni okraj po naredbi deželne vlade raztegnen na celo okrajno glavarstvo kamniško, in v okrajnem glavarstvu kranjskem na občine Cerklje, Št. Jurij, Voglje in Smlednik.

— (Kuga.) Iz Metlike se nam 28. m. m. piše: Prebili smo srečno hudi dolgi kužni zapor. Denes je v Metliki vse živo in veselo; da si je petek, izgleda vse kot na svestek. Okoličani nas pozdravljajo veseli, da se zopet vidimo. Razkužen bo do 30. t. m. ves okraj, samo Dule ostanejo pošasti v žrtev. Potolci Dule, pa mirna Bosna. Vinski kupci, porabite ugodno vreme, roba je izvrstna.

— (Iz Ptujja) nam poroča jeden naših gg. dopisnikov: Dae 2. decembra napravi se tu v prostorih g. J. Muršiča na čast iz Bosne in Hercegovine došlim tu nastavljenim častnikom na poziv g. župana banket, pri katerem svira godba tukajšnjega muzikalnega društva. Slavnostni govor govori g. župan. Akopram se ta banket vrši bolj post festum, upamo, da se ga bo sl. občinstvo mnogobrojno udeležilo, ter s tem pokazalo, da zasluge óuib, ki so se borili proti krutemu krvoloku, čislati umeje.

— (Vabilo) na slavnost, ki jo priredi društvo „Slovenija“ na Dunaji v čast pesniku dr. Fran Preširnu dné 3. decembra 1879 v dvorani Kriskhe, III, Ungargasse 52. Vspored: A. 1. Pozdrav predsednika društvu g. R. J. Pukia. 2. Förster: „Samo“,

zbor. 3. Slavnostni govor, govori g. Danilo Majarón. 4. Stegnar: „Oblakom“, zbor z bariton-solo, ki ga poje g. Stanko Pirnat. 5. Mendelsohn: Dve pesni brez besedij. a) „Pesen pomladna“; b) „Pesen pri zibeli“. 6. Dr. Benjamin Ipavic: „Zapuščena“, cveterospev. 7. Preširen: „Orgiar“, deklamuje gospica Alma Stefanovičeva. 8. Tovačovský: „Žene mrak se“, zbor. 9. a) Verdi: „Trovatore“, br. 5, arija; b) Nedvčd: „Žeje“, bariton-solo s spremljevanjem na glasoviru poje g. Oskar Lauppert, konservatorist. 10. Dr. Gustav Ipavic: „Savška“, zbor s cveterospevom. 11. Reissiger: Trio za glasovir, violino in cello, op. 164, I stavek, igrajo gg.: Emil Bock, Tone Klein in Josip Mašek, člani društva. 12. Jahoda-Krtinsky: „Zagorska“, osmospev, društvu „Sloveniji“ posvečil skladatelj. 13. Tovačovský: „Druga kitica slovanskih narodnih pesnj“, zbor s spremljevanjem na glasoviru. Na glasoviru spremljata člana društva gg.: Emil Bock in Josip Mašek. — Zbore pojó pevci društva s sodelovanjem članov „slovenskega pevskega društva“ gg.: Mičocha in Vilimka. Prevodja: g. J. Jirík, častni član društva. (Glasovir Bösendorferjev). — B. Zabavni del. — Zacetek ob 8. uri zvečer. Prost vstop. Odbor.

Javno zahvalo

izrekam v imenu gospé vdove in v lastnem imenu č. gospodom duhovnikom, zdravnikom, uradnikom, meščanom ter gg. pevcem in učiteljem, ki so mej boleznijo in pri pogrebu mojega sodruha, g. Vinko Vidmarja toliko podpore dali pa toliko pozornosti in časti mu izkazali. Bog naj vsem povrne! V Krškem 28. novembra 1879.

Ivan Lapajne
sed. ravnatelj meščanske šole.

Tuji.

1. decembra:

Pri Slovci: Frothauer iz Dunaja.
Pri Maillet: Ziegler, Irtschick iz Dunaja. — Schuntar iz Loke. — Karenfeld iz Brna. — Kaetha iz Gradca.
Pri bavarskem dvoru: Martienzig iz Vidma. — Ivančič, Rasetič iz Reke.

Dunajska borza 1. decembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	68	gl.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	70	„	65	„
Zlata renta . . .	81	„	05	„
1860 drž. posojilo . . .	123	„	60	„
Akcije narodne banke . . .	841	„	75	„
Kreditne akcije . . .	379	„	75	„
London . . .	116	„	55	„
Srebro . . .	—	„	30	„
Napol. . .	9	„	30	„
C. kr. cekini . . .	5	„	53	„
Državne marke . . .	57	„	70	„

Štev. 15497.

(550 - 3)

Razglas.

Gledé na prihodnjo redno rekrutbo leta 1880., h katerej so leta 1860., 1859. in 1858. rojeni mladeniči poklicani, se razglasi:

1. Vsak vojaščini podvržen, ki je v letih, k prihodnjej rednej rekrutbi poklicanih rojen, mora se pod nasledk. § 42 vojne postave v teku meseca grudna t. l.

v magistratnem ekspeditu v navadnih uradnih urah ustmeno ali pismeno zaradi up. sa oglasiti.

2. Tisti, ki so v zgoraj omenjenih, k rekrutbi poklicanih letih rojeni, pa ne spadajo pod Ljubljano, imajo k temu upisu svoje iz kaznice ali pa popotne liste prinesiti.

3. Če je vojaščini podvrženi začasno zunaj svojega rojstnega kraja ali prebivališča, in tedaj po tem, ali po kakej bolezni zadržan, se sam ustmeno ali pismeno oglasiti, morejo to tudi njegovi starši, jerobi ali kak drug pooblaščenec storiti.

4. Podpore potrebni zlahtniki in njih pooblašenci, ki želé začasno oproščenje vojaščini podvrženega, ali ta, če želí za olajšanje vojaške službe pogajati se, so dolžni okoliščine, na katere svojo prošnjo za tako olajšanje opirajo, ob času upisa dokazati.

5. Nalegi, oglasiti se in sploh vsem iz vojne postave izvirajočim dolžnostim, se ne dá ogniti z izgovorom, da se za ta razglas nij vedelo, ali da so iz vojne postave izvirajoče dolžnosti k. mu neznane.

Mestni magistrat v Ljubljani,

15. novembra 1879.

Župan: Laschan.

Prisrčno zahvalo

izrekamo prečastitej gospódi in p. n. občinstvu za blagodušno sočutje in mnogobrojno udeležbo o smrti in pogrebu našega preljubega in nepozabljenega očeta, oziroma so-proga in brata, gospoda

Jos. grofa Barbo-Waksenstajnskega,

c. kr. komornika, deželnega in državnega poslanca, gradščaka itd. v Rakovniku,

posebno pa se lepo zahvalujemo prečastitej duhovščini in dariteljem mnogih prekrasnih vencev, kakor tudi gg. pevcem za umrlemu izkazano zadnjo čast, prvič na Dnnaji in poslednji doma. (564)

Žalujoča ostala rodbina.

Hôtel Voisk

v Ptuj.

Udano podpisani dovoljuje si slavnemu občinstvu, posebno potujočemu, naznaniti, da je odprl tu nov hótél.

Dobi se izvrstna pijača, kakor tudi okusna jedila po najnižjej ceni.

Sobe za prenočiti dobé se za 40 do 70 kr.

Za mnogobrojni obisk prosi

(563-1)

J. Voisk.

Dné 5. decembra 1879 bode pri c. kr. okr. sodniji v Kamniku

prostovoljna prodaja

dedičem Helene Iglíč pr padle hiše št. 11 pri mostu v Kamniku in drugih posestev, njiv, travnikov itd.

Hiša št. 11 tk kamniških toplic ležeča, je eno nadstropje visoka, pred 18. leti novo sezidana in v najboljšem stavbenem stanju.

Polja se bodo na drčno razprodala in so blizu mesta ležeča. (553-2)

Dražbeni pogoji so jako ugodni in se v registraturi slavne c. kr. okrajne sodnije kamniške, kakor tudi v pisarnici g. dr. Pirnata, odvetnika v Kamniku, videti morejo.

Za Miklavžev dan

priporoča

Rudolf Kirbisch,

na kongresnem trgu,

svojo bogato izbero bonbonov in najrazličnejših sladkarij in atrapov. (562-2)

Usejam si opozorjati osobito na moj

najfinejši zadežni kruh, najfinejši mandolato, Nürnbergski poprtnjak Basslerjev poprtnjak in popernjak.

Nove vozne liste

za železnice

prav po nizkej ceni priporoča

„Národna tiskarna“ v Ljubljani.

LASTNINA IN TISK „Národne tiskarne“.